

JAKOU VŮNI MÁ TVŮJ ŽIVOT?

Milovaní bratři a sestry, drazí přátelé, vážení hosté,
milost Vám a pokoj ve jménu našeho Pána Ježíše Krista.

Když dovolíte, zahájím dnešní setkání slovy apoštola Pavla, která budou i základem dnešního slova. V druhém listu do Korintu, druhé kapitole Pavel naléhavě píše následující slova:

Rozhodl jsem se však, že vám nesmím znovu přinést zármutek. Kdybych já vás zarmoutil, kdo mě potěší, ne-li vy, které jsem zarmoutil? To vám píšu, abych, až přijdu, nebyl zarmoucen těmi, kteří by mě měli potěšit; spoléhám totiž na vás všechny, že moje radost bude radostí vás všech. Psal jsem ve veliké stísněnosti a se sevřeným srdcem, s mnohými slzami – ne proto, abyste byli zarmouceni, ale abyste poznali, jak veliká je má láska k vám.

Jestliže někdo způsobil zármutek, nezpůsobil ho jen mně, nýbrž aspoň zčásti – nechci přehánět – vám všem.

Stačí už to pokárání, kterého se mu dostalo od většiny z vás.

Proto je nyní spíše třeba, abyste mu odpustili a potěšili ho, aby se takový člověk pod přívalem zármutku nezhroutil. Naléhavě vás prosím, abyste mu dokázali svou lásku.

Proto jsem vám také psal, abych poznal, jak se osvědčíte, zda jste ve všem poslušní.

Komukoli něco odpustíte, odpustím i já. A když já něco odpouštím – mám-li co odpouštět – činím to před tváří Kristovou kvůli vám, aby nás satan neobelstil; jeho úskočnost přece známe.

Když jsem přišel do Troady zvěstovat evangelium Kristovo, našel jsem tam dveře otevřené pro dílo Páně, a přece jsem neměl stání, neboť jsem tam nezastihl bratra Tita; rozloučil jsem se s nimi a vydal se do Makedonie.

Budiž vzdán dík Bohu, který nás stále vodí v triumfálním průvodu Kristově a všude skrze nás šíří vůni svého poznání. Jsme totiž jakoby vůni kadidla, jež Kristus obětuje Bohu; ta vůně proniká k těm, kteří docházejí spásy, i k těm, kteří spějí k zahynutí. Jedněm jsme smrtonosnou vůní vedoucí k záhubě, druhým vůní životodárnou vedoucí k životu. Ale kdo je k takovému poslání způsobilý?

My nejsme jako mnozí, kteří kramaří s Božím slovem, nýbrž mluvíme upřímně, z Božího pověření a před tváří Boží v Kristu.

Mám za to, že i dnes máme skvělou příležitost Bohu přinést díky za to, že nám odpustil a odpouští. A zároveň můžeme sami prosit za odpuštění těm, kterým jsme ublížili, nebo odpustit těm, kteří ublížili nám.

Přátelé, dobře víte, že je Ježíš pro mě velkou inspirací v tom, jak lze určité **pravdy Božího království popisovat a vysvětloval na běžných obrazech a příbězích ze života**. Dovolím si tedy dnes, i ostatních dvou letních slovech, která jsou přede mnou, vždy krátký exkurs do života včel. Usnadní mi to s Vámi sdílet to, co mi Bůh položil na srdce.

Dnešní slovo se bude věnovat tomu, **jakou po sobě zanecháme stopu**.
Mé příští slovo bude **o růstu a našem místě v komunitě**.
A poslední se bude věnovat **spolupráci a užítku**.

Základem toho dnešního slova jsou verše z 2. listu Korintským 2:5-8 a 14-16:

Jestliže někdo způsobil zármutek, nezpůsobil ho jen mně, nýbrž aspoň zčásti – nechci přehánět – vám všem.

Stačí už to pokárání, kterého se mu dostalo od většiny z vás.

Proto je nyní spíše třeba, abyste mu odpustili a potěšili ho, aby se takový člověk pod přívalem zármutku nezhroutil. Naléhavě vás prosím, abyste mu dokázali svou lásku (...)

(...) Budiž vzdán dík Bohu, který nás stále vodí v triumfálním průvodu Kristově a všude skrze nás šíří vůni svého poznání. Jsme totiž jakoby vůni kadidla, jež Kristus obětuje Bohu; ta vůně proniká k těm, kteří docházejí spásy, i k těm, kteří spějí k zahynutí. Jedněm jsme smrtonosnou vůní vedoucí k záhubě, druhým vůní životodárnou vedoucí k životu. Ale kdo je k takovému poslání způsobilý?

Přemýšleli jste někdy nad tím, jak jsou **vůně a chutě důležité** pro naše vjemy a vzpomínky?

Sám jsem se tím více zabýval **před dvaceti roky**, kdy jsem se začal zajímat o včely. A ještě intenzivněji, když jsme se s manželkou **zapojili do přechodného pěstounství**. Když předáváme děti, moje manželka mluví o tom, **co děti jedí** (jakou udělala zkušenost toho, co jim chuťově vyhovuje či nevyhovuje) a já někdy mluvím o tom, jakou **používám vodu po holení nebo parfém**.

Opravdu hodně se o vůních a chutích začalo mluvit až poslední roky v souvislosti s koronavirem. Zjistilo se, že u některých variant tohoto viru lidé ztráceli čich a chuť. A později se přišlo i na to, že někteří lidé zasažení výpadky čichových a chuťových vjemů mají problémy i s výpadky paměti. Znovu se tak potvrdilo, že ukládání vzpomínek je s vůněmi propojeno.

- *Vybavíte si situaci, že jste ucítili nějakou vůni a okamžitě Vám naskočila konkrétní vzpomínka?*

Ten, kdo začne včelařit, postupně zjistí, že hodně událostí kolem včel se dá **analogicky vztáhnout na lidské společenství**. Dnes se o to pokusím.

Už jste někdy slyšeli o tom, že **život včel je spojen především s vůněmi**? A že se mnohým z nich můžeme naučit i my?

Než o tom budu mluvit, tak jenom zmíním, že **mozek včely je stejně velký jako barevná kulička na konci špendlíku**, nebo jako **mozek Homera Simpsona**, jak vidíte na ilustraci.

- *Vzpomenete si, na co obvykle myslí Homer Simpson?*

Na jídlo a na rodinu.

Včely také myslí na jídlo – tedy na zásoby, a na rodinu – tedy péči o své blízké. Navíc včelí mozek se učí napodobováním, umí pracovat s abstrakty a má matematické a orientační nadání. Ale o tom někdy jindy...

Když se vrátím k těm vůním: nejde jenom o to, že když otevřete úly, tak **krásně voní**. A každý má opravdu svou specifickou vůni – nejen podle včelstva, skladby medu a pylu, případně propolisu, nýbrž i podle toho, zda je **včelstvo zdravé či nemocné**.

Když se včelami pracujete, **jste sami jejich vůní prostoupeni** – ulpí na vás třeba v podobě propolisu, který se vám nalepí na prsty, načichne vaše oblečení. Takže se včelař může včelám v úlu jevit jako taková velká tlustá kamarádka.

Pozoruhodné je, že **včely poznají, když jste v pohodě** – to i když jsou trochu podrážděné, vás nechají na pokoji. A **poznají, když máte strach**, pili jste alkohol či máte na sobě hodně výrazný parfém – to jsou pak vůči vám útočné.

Včelstvo se dá přirovnat k lidské komunitě – at' už rodině nebo nějaké větší skupině lidí. Když do takové komunity přijdete, tak nejenomže ucítíte typickou „vůni“ prostředí, ale **cítíte i „vůni“ a „chut“**, která tyto lidi spojuje. Je zvláštní, že často malé děti, nebo lidé s Downovým syndromem v neznámém prostředí vycítí pohodu nebo nervozitu, opravdovost nebo faleš. Ale přece i my poznáme, v jakých místech jsme vítáni a jakým místům se raději máme vyhnout.

Další z typických ukázek práce s vůněmi **u včel, je včelí žihadlo**. Jde o varování pro vetřelce, který se **chová k danému roji naprosto nepatřičně**. Včelí jed totiž obsahuje celou řadu látek, které mají paralyzující účinek na útočníka. Navíc se s jedem uvolní určitá vůně, která jako radiomaják přiláká do okolí

vpichu žihadla další včely bránící svou pospolitost. Zvláštní je, že žihadlo zůstává zabodnuto pouze v pokožce teplokrevných živočichů.

Takže **Pavlovo důrazné napomenutí člověka** (nejspíš člena Korintského sboru), který svým pohoršujícím jednáním poškodil druhé a **uvalil hanbu na celé společenství věřících v Korintu**, bych klidně přirovnal právě k takovému včelímu žihadlu. **Jde o dostatečně srozumitelné napomenutí**. Nicméně na rozdíl od včel, Pavel prosí, aby dotyčnému, který se po napomenutí rozhodl jít cestou nápravy, **bylo projevono odpuštění a láska**.

To nejdůležitější, co však u včel funguje je něco, co nazýváme „**pudem společenského života**“. Nejde o nic jiného než o **mateřský feromon**, který svým včelám předává matka. **Je to vůně, která stmeluje celé včelstvo**.

Matka, jak jsem měl možnost pozorovat, dříve než naklade nové vajíčko do buňky, **strčí do buňky hlavu** a – alespoň se domnívám – **uvolní sem molekuly mateřského feromonu**. To je nejspíš důvod, proč se dospělé včely dělnice starají o potomstvo. Každopádně dělnice pečující o matku od ní neustále odebírají mateřský feromon a předávají ho i dalším včelám ve včelstvu. Pozoruhodné je, že **všechny včely v úlu – dělnice i trubci jsou obvykle všechny děti jedné matky, ale především na sobě nesou její vůni**. Podle toho se bezpečně poznají. Proto do úlu, pokud jsou v pořádku, nepustí jinak vonící včely.

- ***K čemu byste tuto včelí mateřskou vůni přirovnali v rodině?***

Možná k rodičovské péči o děti, nebo případně ke vztahu mezi mužem a ženou.

- ***K čemu byste tuto včelí mateřskou vůni přirovnali ve společenství křesťanů?***

Přátelé, přiznám se, že to byly včely, které mi před léty připomněly, že tu jedinou správnou vůni, kterou máme přijmout a předávat ji mezi sebou, a rozšiřovat ji kolem sebe dál, je **vůně Kristovy lásky**. Lásky, která se kvůli nám obětovala na kříži a šla až za hrob.

Každý, kdo se s tím, co nazývám „Kristovou vůní“ – tedy jeho milosrdenstvím, láskou, odpuštěním, mocí, jeho životem – osobně setká a nechá tuto vůni působit na svůj život, **projde osobní proměnou**. Najednou vůně mnoha věcí a zájmů okolo takového člověka ztratí význam a **klíčovým vodítkem se mu pro další život stává vůně Božího království**.

To je vůně, o která mluví Pavel. **Některým lidem poslouží k životu, protože jim zavoní Boží milost a odpuštění.** Kdežto těm, kteří nebudou schopni uvěřit a přijmout tu jednoduchou zprávu – nic si nakonec neurveš vlastní silou, ale to nevádí, protože Bůh ten rébus provinění a odpuštění dávno za tebe vyřešil – tak těm bude tato „vůně milosti“ k smrti.

Nakonec Pavel v témže listu o něco dál píše (2. Korintským 5:14):

Vždyť nás má ve své moci láska Kristova (EP)

Láska zajisté Kristova víže nás... (K)

Jestli nás něco společně svazuje, stmeluje naše společenství, jestli nás má mít opravdu něco v moci, pak by to **měla být láska, která je vůči nám projevena v Ježíši.** Není to naše vzájemná náklonnost či láska, která nás přivedla k sobě navzájem. **Je to láska Kristova, která nejprve zasáhla každého z nás,** a to tak hluboko, že nám umožňuje přijímat druhé tak, jako jsme byli přijati my sami.

Zda tomu tak je i mezi námi, se pozná i podle toho, **jak se mezi námi budou cítit nově příchozí.** Buď si budou připadat jak pod přívalem jedovatých žihadel, nebo i přes své zápasy, bolesti a někdy i pocit nedostatečnosti **prožijí přijetí.**

Jestli něco v dnešní době lidi oslovuje, pak to nejsou fakta nebo argumenty, nýbrž je to **láska a nefalšovaný zájem,** které jsou natolik hmatatelné, že se obrazně řečeno „dají krájet“.

U včel se stává, že pokud se začne mateřská vůně začne vytrácet, nastává nervozita a **pocit nutnosti změny.** Dělnice se snaží vychovat si novou matku.

Pokud včelstvo z nějakého důvodu osíří, je to hodně zlé. Z osobní zkušenosti doporučuji do takového včelstva raději moc nelézt. Je totiž nerudné a útočné. Jako včelař to mohu napravit přidáním nové matky, nebo čerstvého včelího plodu, na němž si včely narazí matečnický. Pokud ke ztrátě dojde v zimě a nelze tuto ztrátu napravit, pak je takové **včelstvo mez matky odsouzeno dříve či později k zániku.**

Vyozoroval jsem, že velmi podobné, jako u včel, je to u mnohých společenství a v historii u mnohých probuzeneckých hnutí. **Jakmile se stalo cokoliv důležitějšího než „láska Kristova, která nás má mít ve své moci a která nás má spojovat“** došlo k nervozitě, roztržkám, zraněním, někdy i **rozpadům** oněch komunit a společenství...

Vůně matky má ještě tři specifické úlohy. Včely ve většině případů zcela **bezpečně trefí do svého včelstva** právě proto, že znají jeho vůni. Možná

netušíte, že se včely dokážou perfektně orientovat, nicméně že zároveň ty poslední metry domů dolétají na vůni svého domova. Mateřské feromony totiž dělnice nanášejí i na vnější stranu úlu.

Druhou úlohou je, že panenská matka na svůj feromon při snubním proletu **láká trubce ze širokého okolí**, aby byla dostatečně oplodněna.

A nakonec třetí úloha – **pokud se včelstvo vyrojí**, což je přirozený způsob rozmnožování, a obvykle v roji vylétá stará matka a mladé včely, **tak je roj veden vůní maty**. (Toho někdy využívají včelaři, kteří na mateřský feromon lákají vyrojená včelstva – často tak, že uhynulou matku po nějaký čas uchovávají a pak ji vloží do nového úlu).

Pro nás může být chování včel velmi inspirující – **poznáme podle vůně svůj duchovní domov?** A pokud někde zacítíme něco nového a úžasného, dokážeme rozlišit, zda je to pro nás dobré, nebo nebezpečné?

- ***Známe vůni Krista natolik dobře a bezpečně, že nás svou zajímavou vůní nezasáhne a neodvleče od Boží milosti něco zcela falešného?***

Na samém konci mám pro Vás (jak jinak) než několik otázek k zamyšlení. Budu rád, když se k nim třeba doma vrátíte. Pokuste si upřímně odpovědět na následující:

- ***Jakou vůni má můj život? Tedy čím aktuálně nejvíc žiji, co je pro mě opravdu důležité, jak „voním“ druhým lidem a až tu jednou nebudu, jaké na mě budou mít vzpomínky?***
- ***Pokud nejsem spokojen s tím, čím žiji, jak to mohu ještě dnes změnit?***

Přeji nám všem, aby pro nás naše rodiny, naše komunity, naše společenství, bylo bezpečným a voňavým místem, kam se budeme vždy rádi vracet. A abychom nikdy neztratili ten správný směr domů tam, kam nás vede vůně Božího království.

Ámen

(Petr Plaňanský, KS Nymburk 9.7.2023)

Wybízím vás, bratří, pro Boží milosrdenství, abyste sami sebe přinášeli jako živou, svatou, Bohu milou oběť; to ať je vaše pravá bohoslužba. (Římanům 12:1)